

ANALIZA VOLILNIH PROGRAMOV – KODIRNA TABELA

ID	VIR IN KONTEKST					KODIRANJE PO DIMENZIJAH			SINTEZA	ANALITIČNE OPOMBE	
	Št.	Stranka	Leto volitev	Poglavje / sklop	Odlomek (dobesedno)	Ključne besede	D1: Razumevanje PS	D2: Vloga države		D3: Narava ukrepanja	Prevladujoče diskurz
	Ime stranke	2026	Naslov poglavja v programu	Točen citat iz programa	PS, prilagajanje, zeleni prehod, energija, vode, kmetijstvo...	1.1 Zanikanje 1.2 Upravljalni problem 1.3 Sistemska kriza 1.0 NI opredeljeno	2.1 Minimalna 2.2 Omogočevalec 2.3 Transformativni 2.0 NI opredeljeno	3.1 Neukrepanje 3.2 Reprodukivno 3.3 Transformativno 3.0 NI opredeljeno	Realistični / Liberalni / Klični / Mešan	Npr. 'zeleni priročnik', 'prehod brez žrtev', 'odgovorni porabnik'...	Zakaj ta koda? Katera beseda/fraza je bila odločilna?
1	SD	2026	Podnebna nevtralnost do 2050	Uresničevali bomo ambiciozno zastavljene ukrepe zniževanja emisij toplogrednih plinov s ciljem, da do leta 2050 postanemo podnebno nevtralna družba.	pravičen prehod, obnovljivi viri, prilagajanje	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukivno	Liberalni / reformistični	pospešitev podnebnega prehoda	Kratko poglavje, omenja prehod do 2050 - kar pomeni odlaganje ukrepanj v prihodnost. Govori o izpolnjevanju že sprejetih načrtov (NEPN), zakonov (podnebnega zakona), brez sistemskih sprememb.
			Zeleni energetski prehod	NEPN-u manjka zlasti akcijska komponenta - kako zastavljene cilje realizirati in ravno zaradi tega dejstva ponovno predlagamo izdelavo državnega strateškega dokumenta - Energetski koncept Slovenije, kjer se določijo energetska mešanica proizvodnih virov električne energije.	zeleni energetska tranzicija	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukivno	Liberalni / reformistični	zeleni energetska tranzicija družbeno sprejemljiva, tehnično izvedljiva ter ekonomsko in trajnostno vzdržna	Dolga poglavja o energetskem prehodu brez prebojnih rešitev, namesto tega poudarjanje priprave novih načrtov in "družbene sprejemljivosti ter ekonomske vzdržnosti" - dvojno poudarjanje gospodarskega stebrja trajnostnega razvoja.
			Okoljska pismenost	Področja varstva okolja in ohranjanja narave, podnebnih sprememb in krožnega gospodarstva je treba v večji meri vključiti v formalna in neformalna izobraževanja na vseh ravneh izobraževanja.	vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj (VITR)	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukivno	Liberalni / reformistični	trajnostni razvoj	Omenja reformo strategije vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj, ter ambiciozne ukrepe vključevanja kompetenc za trajnostni razvoj v vse poklicne standarde, vendar ukrep imenovanja koordinatnega telesa ne gre v smeri transformacije sistema, saj tako kolo nima odločevalske, temveč koordinacijske vloge.
2	GS	2026 (2022)	Nizkoogljično in digitalizirano gospodarstvo	Podpiramo zeleni prehod v nizkoogljično gospodarstvo, ki je okoljsko vzdržno in zahteva učinkovito rabo surovin. Podpiramo podjetja pri prilagajanju njihovih poslovnih modelov zahtevam poslovanja z nižjim ogljikim odtisom, hkrati pa spodbujamo iskanje novih priložnosti v okviru konceptov krožnega gospodarstva.	nizkoogljično gospodarstvo, tehnološki napredek, energetski prehod	1.0 NI opredeljeno	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukivno	Liberalni / reformistični	energetska varnost, visoka stopnja samoskrbe	GS ni pripravila ločenega programa za volitve leta 2026, temveč samo na kratko predstavila nove "stebre", povezave pa naredila na program iz leta 2022 (https://gibanjesvoboda.si/vrednote-in-program/stebri-programa/varna-in-trajnostna-energetska-prihodnost/). Poudarek na energetiki, obnovljivih virih, ne prestrukturiranju sistema.
3	Levica in Vesna	2026	Pet stebrov za solidarno in trajnostno družbo	Skupaj oblikujemo politiko, ki razume, da sta socialna in okoljska pravičnost neločljivi. Da socialna pravičnost in zelena prihodnost predstavljata skupen boj, zato ne ponujamo kozmetičnih popravkov sistema, ki proizvajata krize. Spreminjamo smer razvoja naše družbe.	socialna pravičnost, krize	1.3 Sistemska kriza	2.4 Transformativni vodja	3.3 Transformativno	Radikalni / zeleni	'Podnebna kriza = kriza sistema' + 'pravičen prehod'	Eksplicitna kritika sistema. Zahteva spremembo družbenih razmerij.
			Okolje in zdravje: politika za prihodnje generacije	Podnebna kriza ni okoljska tema – je vprašanje varnosti, zdravlja in ekonomije. Podnebna kriza je vprašanje revščine, vojn in migracij. In družba, utemeljena na potrošništvu, je za planet kot virus: s trošenjem, izčrpanjem naravnih virov, izsekavanjem gozdov, zastrupljanjem oceanov in ustvarjanjem milijonov ton odpadkov iz dneva v dan, iz meseca v mesec, iz leta v leto uničujemo poglje svojega lastnega obstoja. Zato zavračamo politiko majhnih popravkov.	zeleni prehod, podnebna kriza, korenite spremembe (tako v politikah kot v miselnosti)	1.3 Sistemska kriza	2.4 Transformativni vodja	3.3 Transformativno	Radikalni / zeleni	Podnebna varnost (širjenje koncepta varnosti na podnebno, prehransko in energetska varnost)	Eksplicitno omeni korenite spremembe. Tudi pri ukrepih naštevava zavezanost načelom kot sta previdnostno načelo in onesnaževalec plača in govori o podnebni varnosti in prehodu tudi v drugih pogajih volilnega manifesta. Zaključni z "treba je prevednotti vrednoti".
4	NSI, SLS in FOKUS Marka Lotriča	2026	Okolje in narava	S skrbnim upravljanjem naravnih virov in spodbujanjem trajnostnega kmetijstva bomo ohranili Slovenijo zeleno za prihodnje generacije.	naravni viri, kmetijstvo, trajnostno	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukivno	Liberalni / reformistični	'Skrbništvu narave' – konservativni okoljevarstveni diskurz	Ni omebe PS kot take. Fokus na naravne vire in kmetijstvo – reproduktivno upravljanje, ne sistemska sprememba. Povzeto iz predstavljanih prioritet, v programu skupne liste je bolj razviden realističen diskurz, neukrepanje in odsotnost podnebnih krize.
		2026	S podporo kmetijstvu do samoskrbe in razvoja podeželja	Podpora mladim prevzemnikom ter vlaganja v sodobno tehnologijo in odpornost na podnebne spremembe.	odpornost	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukivno	Liberalni / reformistični		Predstavljene prioritete skupne liste. https://nsi.si/novi/na-slovenija-leea-naprdi-spremembam-prioritete-skupne-liste-nsi-fokus/). Omenba podnebnih sprememb je samo v poglavju kmetijstva, kot prilagajanje in vlaganje v odpornost.
		2026	S podporo kmetijstvu do samoskrbe in razvoja podeželja	Priprava kmetijstva na podnebne spremembe Kmetijstvo bomo sistematično pripravljali na podnebne spremembe z vlaganji v namakalne sisteme, rastlinjake, zavarovane pridelovalne prostore ter posodobljen sistem obrambe pred točo in vremenskimi skrajnostmi, subvencionirali zbiranje deževnice. Z izobraževanjem in svetovanjem kmetov bomo skrbeli za prilagajanje pridelave novim razmeram. Uvedli bomo namenski solidarnostni sklad, ki bo omogočil hitro in učinkovito pomoč ob naravnih nesrečah in izbruhih bolezni	odpornost, prilagajanje na podnebne spremembe	1.2 Upravljalni problem	2.1 Minimalna	3.1 Neukrepanje	Realistični / status quo	Varnost, gospodarski razvoj - gospodarjenje z naravnim bogastvom	Gre za prikrito zanikanje podnebnih krize, prepoznanje vplivov podnebnih sprememb samo v kmetijstvu. Tudi med ukrepi uveljavimo taki, ki kažejo na zanikanje in neukrepanje - širitev cestne infrastrukture, zmanjšanje prihodkov v proračun preko znižanja davkov in hkrati povečanje izdatkov za zasebno zdravstvo, slovensko vojsko in policijo.
5	Demokrati	2026	OKOLJE, PROSTOR, KOHEZIJA IN REGIONALNI RAZVOJ	Slovenija se že sooča s posledicami podnebnih sprememb, kot so suše, poplave, vročinski valovi in poškodovani infrastrukture. Zato bomo podnebno politiko integrirali v vse odločitve o prostoru, koheziji in regionalnem razvoju.	podnebne spremembe, grožnja, prilagajanje	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukivno	Liberalni / reformistični	podnebne spremembe kot grožnja	Diskurz grožnje, a rešitve so znotraj sistema (krepitev obstoječih ukrepov in institucij). Ni zahteve po sistemski spremembi, vpliv na podnebne spremembe samo eden od kriterijev za npr. razvojne projekte po regljah.
			Energetika	Slovenija se nahaja na ključnem strateškem razpolju, ki bo določilo njeno energetska, gospodarsko in družbeno prihodnost. Sootočamo se z dvojnimi imperativom: izvesti odločen prehod v podnebno nevtravno družbo in hkrati zagotoviti energetska varnost, zanesljivost in neodvisnost v nestabilnem geopolitičnem okolju. Brez pravočasnih odločitev nam grozi visoka uvozna odvisnost (do 70 % po zaprtju TEŠ in izteku NEK), kar ogroža cene elektrike, nacionalno varnost in konkurenčnost gospodarstva.	nacionalna varnost, konkurenčnost	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukivno	Liberalni / reformistični	socialno pravičen prehod	"Zaveza k izstopu iz premoga do leta 2033 ostaja, vendar mora biti prehod socialno pravičen in energetska varen." - poudarjanje socialne pravičnosti in energetske varnosti, ki bosta prevladali v primeru odločanja med podnebnim ukrepanjem in družbenimi in ekonomskimi učinki

			Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana	Vzpostavitev "Sklada za kmetijsko podnebno prilagajanje". Ustanovitev namenskega sklada za pospešeno sofinanciranje naložb v podnebno odpornost (zadrževalniki vode, učinkoviti namakalni sistemi, protitočne mreže, zaščita pred požebom) za zmanjšanje potreb po interventnih zakonih. Povečanje odpornosti gozdov. Izvajanje programov sajenja odpornih in avtohtonih drevesnih vrst ter rednih sanitarnih posekov za prilagoditev na podnebne spremembe	varnost, podnebna odpornost	1.2 Upravljiv problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukativno	Liberalni / reformistični	podnebna odpornost	Ukrepi v kmetijstvu in gozdarstvu za krepitev odpornost, brez prepoznanja sistemske grožnje in obsega vplivov podnebnih sprememb, ki bodo zahtevali interventne zakone in zmanjševale odpornost gozdov kljub predvidenim ukrepom.
			Infrastruktura in logistika	Z integriranim upravljanjem, strateškim načrtovanjem in usklajevanjem politik na področjih infrastrukture (prometne, energetske in telekomunikacijske), okolja, prostora in podnebnih ukrepov bo Slovenija lahko uresničila svoj potencial kot pametno, digitalno in trajnostno logistično vozlišče. Ukrepi: Trajnosten razvoj in podnebna odpornost – zmanjševanje okoljskih vplivov železniške infrastrukture, uporaba obnovljivih virov energije ter prilagoditev infrastrukture na vplive podnebnih sprememb;	podnebna odpornost, prilagoditev	1.2 Upravljiv problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukativno	Liberalni / reformistični	trajnostni razvoj in podnebna odpornost	V poglavju o infrastrukturi omenijo podnebne spremembe in podnebno odpornost, vendar grodo ukrepov v nasprotni smeri – spodbujanje logistike, prevoza tovora po cestah, širitve avtocest, gradnja novih cest. Ni eksplicitnega zanikanja problema, temveč skrito – skozi predvidene ukrepe.
6	SDS	2026 (2025)	Gospodarstvo	Energetska politika mora služiti ljudem – ne ideologiji. Zagotovili bomo zanesljivo in cenovno dostopno energijo za ljudi in gospodarstvo. Zavezujemo se k jasnim in izvedljivim ciljem: podaljšanje rabe premoga do leta 2040 ob hkratnem vlaganju v sodobnejše in okoljsko učinkovitejše tehnologije. Podpiramo ukinitve CO ₂ kuponov, ki po nepotrebnem bremenijo državljanje in industrijo.	ideologija	1.1 Zanikanje	2.2 Omogočevalec	3.1 Neukrepanje	Realistični / status quo	država je partner gospodarstvu	Celotna predstavitev programa (program je sicer iz leta 2025, predstavitev programa je bila 21. 2. objavljena kot novia) ne omenja PS niti enkrat. Okvir je izključno gospodarski, finančni in varnostni. Odsotnost = analitičen podatek.
			Kohezija in regionalni razvoj	Nova vlada bo imela izjemno težko delo. Letos se zaključuje izvedba Načrtov za okrevanje in odpornost. Hkrati se začena priprava na programsko obdobje 2028-2035, kjer se prioritete spreminjajo. Zelena agenda ni več tako moderna kot je bila še pred kratkim, v ospredje stopa varnost in konkurenčnost.	zelena agenda	1.1 Zanikanje	2.1 Minimalna	3.1 Neukrepanje	Realistični / status quo	vitka javna uprava	To poglavje predlaga boljše črpanje evropskih sredstev, preko uvedbe pokrajini, pri čemer tudi prvič omeni škodljive posledice za okolje - "a regionalno raven je treba prenesti več pristojnosti ter del državnih in evropskih sredstev. Edino to bo pospešilo razvoj območij izven Ljubljane in zagotavljajo boljše možnosti za vse. Več kot 140.000 se nas dnevno vozi v Ljubljano na delo. Trpilo naše družine, naš prosti čas in V vizji oz. uvodnem odstavku ima stranka Prerad izvršene podnebne spremembe med izzive, ki v temeljih majejo sistem in izraženo zahtevo po globljih spremembah in ukrepanju.
7	Prerad	2026	Vizija in vrednote	Svet se spreminja hitreje kot kadarkoli doslej. Podnebne spremembe, demografski trendi, globalne in regionalne krize, vojna v Evropi, prebojne tehnologije in izguba zaupanja v institucije tresajo same temelje družbe in naš način življenja. Slovenija vstopa v obdobje, ko uveljavljeni načini reševanja težav niso in ne bodo več dovolj. Vstopamo v čas, ko ne bo dovolj zgolj biti za ali proti, si pri tem zakrivati oči pred dejansko globino in kompleksnostjo problema ali se zgolj osredotočati na gašenje požarov, do katerih je prišlo zaradi pomanjkanja učinkovitega vodenja ali zaradi politične neodzivnosti ali nezrelosti.	podnebne spremembe, temelji	1.3 Sistemska kriza	2.4 Transformativni vodja	3.3 Transformativno	Radikalni / zeleni	odgovornost	
			8. Trdni temelji stabilnosti ali podnebne, energija in prehranska varnost	Bistveno želimo povečati stopnjo prehranske in energetske samozadostnosti ter izboljšati skrb za vodne vire, zmanjšati emisije toplogrednih plinov in zgraditi družbo, ki je odprta proti podnebnim šokom. Slovenija mora postati država, kjer hrana, energija in voda niso odvisne od naključij in zunanjih trgov, temveč strateško zavarovane dobrine, ki zagotavljajo varnost, zdravje in blaginjo vseh. Zmanjšanje uvoza fosilnih goriv za 50 %.	varnost, podnebna odpornost	1.2 Upravljiv problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukativno	Liberalni / reformistični	energetska varnost, visoka stopnja samoskrbe	Kot misijo predvideva razpolovitev uvoza fosilnih goriv - brez časovne dimenzije, zato je ambicioznost težko opredeliti. Tudi drugi ukrepi so splošni, čeprav številni.
			Varnost in odpornost, Zdravje, Infrastruktura, zunanja politika	Varnost je temelj razvoja in kot taka v sodobnem svetu vključuje obrambno pripravljenost, kibernetko varnost, energetska stabilnost, prehransko varnost, zaščito vodnih virov in pripravljenost na podnebne šoke. Povečanje odpornosti zdravstvenih ustanov na podnebne spremembe (zmanjšanje ogljikovega odtisa, energetska prenova), trajnostno načrtovanje, ki nas ščiti pred podnebnimi tveganji. Z aktivno vlogo Slovenije v regionalnih in globalnih dialogih o varnosti, človekovih pravicah, podnebnju in zdravju.	varnost, podnebna odpornost	1.2 Upravljiv problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukativno	Liberalni / reformistični	celovitost	Za razliko drugi strank ima Prerad podnebne spremembe in podnebne ukrepe omenjene tudi poleg poglavja o varnosti omenjene tudi med pogovori o infrastrukturi, zdravju in zunanji politiki. Gre torej za bolj celovito naslavljanje izziva podnebnih sprememb.
8	MI, socialisti	2026	Volilni manifest	Mi varujemo podnebje, mir, solidarne mednarodne odnose in bratstvo med narodi, saj imperialistične vojne in tekmovalna spodkopavajo vse napore za pravičnejšo družbo. Čeprav se s socialistično kritiko kapitalističnega režima danes strinja prav vsak – ni politika mli običajnega državljana, ki ne bi priznaval nevdružnosti sedanje ureditve, njenih družbenih neenakosti, vojaških napetosti in podnebne nestabilnosti – si le malokdo drzne predlagati tudi socialistično rešitev: odpravo razredne vladavine kapitalistov.	podnebje, socializem	1.3 Sistemska kriza	2.4 Transformativni vodja	3.3 Transformativno	Radikalni / zeleni	kritika sistema	Volilni manifest ni tipičen program stranke, ki bi predvideval programske usmeritve v obliki konkretnih urepov, ki jih bodo sprejeli v primeru izvolitve, temveč analiza sistema in njegovih negativnih posledic. Omenijo razlastitev, in druge ukrepe prehoda v socialistično družbo, ne pa tudi podnebnih ali drugih ukrepov.
			Ni kapitalizma brez imperializma in ni imperializma brez vojn	Z obratom v militarizem je režim opustil vse poskuse omejevanja podnebnih sprememb, resnične grožnje ljudem celotnega planeta. Namesto v pravičen podnebni prehod se viri prelivajo v kolesja vojaških industrij, ki same ustvarjajo ogromen ogljikni odtis. Ukrepanje zoper zlom podnebja se umika vojaški ekspanziji, zgolj pogojno preživetje planeta je postalo stranski učinek dobička. Kapitalizem, ki je podnebno katastrofo povzročil, zdaj s posledicami upravlja tako, da varuje interese najbogatejših, pa čeprav za ceno obstanka človeštva.	pravičen podnebni prehod	1.3 Sistemska kriza	2.4 Transformativni vodja	3.3 Transformativno	Radikalni / zeleni	pravičen podnebni prehod	Tudi v tem poglavju volilnega manifesta samo omenijo potrebo po izvajanju pravičnega podnebnega prehoda, ni pa jasne slike o predvidenih ukrepih.
9	Resni.ca	2026	Okolje, energetska politika in »zelena agenda«	Na znanstveno podprtih dejstvih zavračamo tezo, da je ogljikov dioksid kakršen koli »stopogredni plin« in da lahko kakor koli prispeva k segrevanju planeta. Zatorej v obeh zavračamo vsakeršne politične agende in priliske, ki ljudi silijo v ekonomsko neupravičene energetske in ostale naložbe, za zmanjševanje tako imenovanega ogljikovega odtisa, ki je po našem prepričanju popoln nesmisel, če že ne prevara. Naše stališče je, da gre za energente, katerih uporaba je ekonomsko upravičena, nasploh ker za njihovo uporabo že obstaja celovita infrastruktura.	prevara, zelena agenda	1.1 Zanikanje	2.1 Minimalna	3.1 Neukrepanje	Zanikovalski	prevara elit	Gre za zanikanje in minimiziranje ter znanstveno neutemeljeno zmanjševanje pomena podnebnih sprememb ter s tem povezanih vplivov, ukrepov in tveganj. Je tudi v prejšnjih poglavjih programa stranke omenjeno zanikanje ("davek na zrak" pri davku na CO2) in nasprotovanje vsakršnemu ukrepanju.

10	Pirati	2026	Uvod	Hkrati Slovenija vztraja pri zastarelih razvojnih modelih. Prometni sistem je avto-centričen, neučinkovit in okoljsko nevar. Javni potniški promet je drag, počasen in slabo upravljan, kar ljudi sili v odvisnost od avtomobila. Energetska politika je prepuščená tržnim špekulacijam, namesto da bi sledila ciljem stabilnosti in varnosti energetske oskrbe.	varnost, tehnološki razvoj	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.2 Reprodukativno	Mešan / nejasen	vera v tehnološki razvoj	Podnebne spremembe omenjajo v sicer podrobno razdelanemu programu samo v poglavju Kmetijstvo, tudi pri prometu omenijo samo izšne pline v smislu onesnaževal zunanega zraka, ne pa tudi rujo zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Podobno pri energetiki, kjer je izrazita vera v tehnologijo - podporo JEK2, črpalnih elektrarnam, hranilnikom energije.
			Kmetijstvo	Podnebne spremembe, degradacija tal in izguba biodiverzitete dodatno zaostrejejo razmere. Prav kmetijstvo je ena panog, ki je na te spremembe najbolj ranljiva, hkrati pa ima ključno vlogo pri njihovem blaženju. Brez celovite spremembe pristopa bo vsaka ujma, vsaka suša ali poplava najprej in najhuje prizadela prav kmete. Zato potrebujemo drugačno vizijo kmetijstva in razvoja podeželja. Vizijo, ki presega logiko kratkoročne konkurenčnosti in rasti ter v središče postavlja prehransko suverenost, dolgoročno rodovitnost zemlje, dostojno življenje kmetov in odpornost skupnosti. Ta program izhaja iz razumevanja, da brez pravičnega, demokratičnega in trajnostnega kmetijstva ni ne zdravega okolja ne socialno stabilne družbe.	odpornost na naravne nesreče	1.2 Upravljalni problem	2.2 Omogočevalec	3.3 Transformativno	Mešan / nejasen	samooskrba	Mešanje vsebin - med izogibanjem omebe izziva podnebnih sprememb ter predlogom transformativnih ukrepov kot so "neprofitne državne zavarovalnice" se zdi program v tem delu nekonistenten, ponovno pa je velik poudarek na veri v tehnološke rešitve, kot so GSO.